EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

NL

ADVIES VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 30 maart 2026

inzake een verhoging van een aan kredietinstellingen opgelegde belasting

CON/2026/11

Inleiding en rechtsgrondslag

Op 10 maart 2026 ontving de Europese Centrale Bank (ECB) een verzoek van de Belgische Vice-eersteminister en minister van Financiën en Pensioenen, belast met de Nationale Loterij en de Federale Culturele instellingen, om een advies over een ontwerp van programmawet (hierna het "wetsontwerp" genoemd) tot wijziging van onder meer het Belgische Wetboek diverse rechten en taksen[1] met betrekking tot de taks op de kredietinstellingen (hierna de "bankentaks" genoemd).

De adviesbevoegdheid van de ECB is gebaseerd op artikel 127, lid 4, en artikel 282, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en artikel 2, lid 1, zesde streepje, van Beschikking 98/415/EG van de Raad[2], aangezien het wetsontwerp betrekking heeft op: 1) voorschriften voor financiële instellingen, voor zover die wezenlijk van invloed zijn op de stabiliteit van de financiële instellingen en markten, en 2) de taken van de ECB betreffende bedrijfseconomisch toezicht op kredietinstellingen krachtens artikel 127, lid 6 van het Verdrag. Overeenkomstig de eerste zin van artikel 17.5 van het Reglement van Orde van de ECB heeft de Raad van bestuur van de ECB dit advies goedgekeurd.

1. Doel van het wetsontwerp

1.1 Ter inleiding begrijpt de ECB dat de bankentaks van toepassing is op alle in België ingeschreven kredietinstellingen en in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen met een andere staat van herkomst buiten België. De toepasselijke tarieven zijn momenteel als volgt: 1) 0,15205 % voor de eerste 50 miljard EUR van de belastbare grondslag en 2) 0,20204 % voor het deel van de belastbare grondslag dat 50 miljard EUR overschrijdt. De belastbare grondslag is het gemiddelde bedrag van de schulden van de betrokken kredietinstelling of bijkantoor aan cliënten in het jaar voorafgaand aan het aanslagjaar. Te dien einde wordt onder "cliënten" verstaan: personen anders dan kredietinstellingen, centrale banken en daarmee gelijkgestelde instellingen, postchequekantoren en officiële nationale en internationale instellingen met bancair karakter, waarbij schulden aan cliënten schulden omvatten die voortvloeien uit de reguliere bancaire activiteiten van de instelling,

1 Wetboek diverse rechten en taksen, voorheen Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, Belgisch Staatsblad, 6 maart 1927.

2 Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen (PB L 189 van 3.7.1998, blz. 42 http://data.europa.eu/eli/dec/1998/415/oj).

met uitsluiting van schulden belichaamd in een effect[3]. De ECB begrijpt dat de bankentaks een niet-aftrekbare kost voor de vennootschapsbelasting is. Het is kredietinstellingen (en hun bijkantoren) verboden om de kosten van de bankentaks op de cliënten te verhalen en elke overtreding van het verbod wordt bestraft met een geldboete[4].

1.2 In het wetsontwerp wordt voorgesteld de twee bovengenoemde bankentakstarieven te verhogen tot respectievelijk: 1) 0,19286 % voor de eerste 50 miljard EUR van de belastbare grondslag, en 2) 0,25626 % voor het deel van de belastbare grondslag dat 50 miljard EUR overschrijdt[5]. Volgens de minister van Financiën is deze verhoging bedoeld om de inspanningen te ondersteunen die worden geleverd om Belgische overheidsfinanciën aan te zuiveren.

1.3 In het wetsontwerp wordt ook voorgesteld bepaalde schulden tegenover de Europese Investeringsbank (EIB) en centrale tegenpartijen (CTP's) van de belastbare grondslag af te trekken[6]. Volgens de memorie van toelichting bij het wetsontwerp is het doel van de aftrek voor schulden tegenover de EIB om Belgische banken aan te moedigen een beroep te doen op de EIB voor de financiering van leningen aan kleine of middelgrote ondernemingen en daarmee de economie te ondersteunen, en is het doel van de aftrek voor schulden tegenover CTP's om Belgische kredietinstellingen (en bijkantoren) in staat te stellen dergelijke schulden van de belastbare grondslag te blijven aftrekken, ondanks het feit dat sommige CTP's niet langer over een vergunning als kredietinstelling beschikken.

1.4 Het wetsontwerp bepaalt dat beide wijzigingen met ingang van het aanslagjaar 2027[7] van kracht worden.

2. Algemene opmerkingen

2.1 De ECB heeft op 19 december 2025 een advies vastgesteld over de meest recente verhogingen van de bankentaks ingevoerd bij de wet van 18 december 2025, met inbegrip van diverse bepalingen[8], [9].

2.2 De ECB begrijpt dat de belastbare grondslag grotendeels bestaat uit de cliëntendeposito's van kredietinstellingen en interbancaire deposito's uitsluit.

---

3 Artikel 201/11 van het Wetboek diverse rechten en taksen, dat ook bepaalt dat onder het gemiddeld bedrag van de schulden van de kredietinstelling tegenover cliënten dient te worden verstaan: het rekenkundig gemiddelde van de bedragen die op het einde van iedere maand van het bedoelde jaar overeenkomstig de voorschriften van de Nationale Bank van België in het kader van de territoriale rapportering moeten worden vermeld op lijn 229 in tabel 00.20 «Schulden tegenover cliënten» (kolom 05, Totaal bedrag) van het Schema A.

4 Artikel 201/19 van het Wetboek diverse rechten en heffingen.

5 Artikel 8 van het wetsontwerp.

6 Artikel 7 van het wetsontwerp.

7 Artikel 9 van het wetsontwerp.

8 Wet van 18 december 2025 houdende diverse bepalingen, Belgisch Staatsblad, 30 december 2025.

9 Advies CON/2025/45. Alle ECB-adviezen worden gepubliceerd op EUR-Lex.

3. Monetaire beleidscontext

3.1 Vanuit het oogpunt van monetair beleid spelen de kredietinstellingen een bijzondere rol bij het verzekeren van een soepele transmissie van de monetaire beleidsmaatregelen naar de economie in ruimere zin. De voorziene verhoging van de belastingdruk op Belgische kredietinstellingen op basis van cliëntendeposito's (met uitzondering van kredietinstellingen) zou, afhankelijk van hun bedrijfsmodel, een verschillend effect hebben op deze instellingen, en ook hun totale belastingdruk verhogen, waardoor potentiële verstoringen en een grotere heterogeniteit in de doorwerking van het monetair beleid in België en het hele eurogebied worden gecreëerd. Hoewel Belgische kredietinstellingen nog steeds goed gekapitaliseerd zijn en gezonde winsten blijven realiseren, zorgen de negatieve gevolgen van handelsspanningen, geopolitieke instabiliteit en stijgende grondstofprijzen voor de economie voor grotere onzekerheid over het kredietverstrekkingsgedrag en de winstgevendheid van kredietinstellingen. In dit verband zou de ontwerpwet procyclische effecten kunnen hebben op de kredietverlening door kredietinstellingen. De verhoogde belastingheffing op basis van de cliëntendeposito's zou kredietinstellingen ertoe aanzetten de vergoeding en aantrekkelijkheid van deposito's voor huishoudens en ondernemingen te verlagen, met een nadelige uitwerking, en zich te richten op andere financieringsbronnen[10].

3.2 De kosten door vanwege taksen zouden er ook toe kunnen leiden dat kredietinstellingen de voorwaarden waaronder zij de economie financieren aanscherpen, hetzij indirect vanwege de mogelijke negatieve gevolgen voor hun kapitaalposities als gevolg van een lagere winstgevendheid, hetzij direct, voor zover zij een deel van deze kosten aan de kredietnemers zouden doorberekenen. Het opleggen van een specifieke geldboete voor overtreding van het bestaande verbod van artikel 201/19 van het Wetboek diverse rechten en taksen voor kredietinstellingen (en hun bijkantoren) op het doorberekenen aan hun cliënten van de kosten van de bankentaks, doet niet af aan het fundamentele gegeven dat de financiële omstandigheden waaronder kredietinstellingen opereren, bepalend zijn voor de voorwaarden waaronder zij de economie financieren. Het vermogen van individuele kredietinstellingen om adequate kapitaalposities aan te houden, prudent voorzieningen te blijven opbouwen voor mogelijk grotere toekomstige kredietverliezen en om voorwaarden te stellen aan deposito's, kredietverlening en andere bancaire diensten ten aanzien van hun cliënten in overeenstemming met het monetair beleid van de ECB moet worden gewaarborgd. Het inperken van deze mogelijkheid zou een soepele transmissie van de monetaire beleidsmaatregelen vanuit banken naar de economie in ruimere zin ondermijnen, ten nadele van de kredietverstrekking aan de Belgische economie en met een negatief effect op de reële economische groei[11].

10 Zie punt 3.1 van Advies CON/2025/45.

11 Zie punt 3.2.2 van Advies CON/2010/62, punt 2.1 van Advies CON/2011/29, punt 3.1 van Advies CON/2022/36, punt 3.1 van Advies CON/2023/9, punt 3.4 van Advies CON/2023/45, punten 3.4 en 4.1 van Advies CON/2025/41 en punt 3.2 van Advies CON/2025/45.

4. Financiële stabiliteitscontext

4.1 De ECB heeft eerder adviezen uitgebracht over wetsontwerpen betreffende de invoering van belastingen voor kredietinstellingen in een aantal lidstaten[12]. Zij heeft in dit verband benadrukt dat het heffen van belastingen bij de bancaire sector het voor kredietinstellingen in het algemeen moeilijker zou kunnen maken om extra kapitaalbuffers op te bouwen, aangezien hun ingehouden winsten zullen afnemen, waardoor zij minder bestand zijn tegen economische schokken. Als gevolg daarvan zouden dergelijke belastingen negatieve economische effecten kunnen hebben doordat zij het vermogen van kredietinstellingen om krediet te verstrekken beperken. Het is van essentieel belang dat kredietinstellingen een solide eigen vermogen hebben om hun rol als kredietbemiddelaar binnen de economie te vervullen. Hogere kosten en verminderde kredietverstrekking, of hogere kosten van andere bancaire diensten, kunnen een negatief effect hebben op de reële economische groei[13].

4.2 Zoals opgemerkt in punt 1.2, is de verhoging van de bankentakstarieven bedoeld om de inspanningen om de Belgische overheidsfinanciën aan te zuiveren, te ondersteunen. De ECB heeft eerder aanbevolen dat een duidelijke scheiding moet worden gehandhaafd tussen de belasting van de bancaire sector en de begrotingsmiddelen van de overheid, om te voorkomen dat deze worden aangewend voor algemene begrotingsconsolidatie[14]. Bovendien vergroten frequente wijzigingen van het belastingtarief de onzekerheid over de winstgevendheidsvooruitzichten van de Belgische bancaire sector, waardoor de kosten voor kredietinstellingen om nieuw aandelenkapitaal uit te geven en wholesale financiering aan te trekken, stijgen[15].

4.3 Hoewel de Belgische bancaire sector nog steeds winstgevend en goed gekapitaliseerd is, zouden de kosten van hogere belastingen een ongunstig effect kunnen hebben op de kapitaalposities van kredietinstellingen doordat zij de winstgevendheid onder druk zetten. Aangezien de bankentaks wordt berekend over bepaalde delen van het balanstotaal en niet over de nettowinst, is deze ook van toepassing op kredietinstellingen die nettoverliezen boeken, hetgeen hun veerkracht verder zou schaden[16]. In dat verband kan de bankentaks extra druk leggen op het vermogen van kredietinstellingen om een solide kapitaalpositie aan te houden of buffers weer op te bouwen in een omgeving waarin de winsten lager uitvallen en (krediet)verliezen optreden. Met name gezien het huidige geopolitieke klimaat en de toegenomen onzekerheid moeten deze factoren naar behoren in aanmerking worden genomen om ervoor te zorgen dat kredietinstellingen goed in staat blijven om potentiële toekomstige verliezen op te vangen[17].

4.4 Voorts kan het opleggen van een heffing op cliëntendeposito's, die voor kredietinstellingen een stabiele bron van financiering vormen, hen ertoe aanzetten om over te schakelen op minder stabiele

---

12 Zie de Adviezen CON/2016/1, CON/2019/18, CON/2019/40, CON/2019/44, CON/2020/28, CON/2023/26, CON/2023/45 en CON/2025/45.

13 Zie punt 3.2.2 van Advies CON/2010/62, punt 2.1 van Advies CON/2011/29, punt 3.1 van Advies CON/2022/36, punt 3.1 van Advies CON/2023/9, punt 4.1 van Advies CON/2023/26, punt 4.1 van Advies CON/2023/45, punt 4.1 van Advies CON/2025/41 en punt 4.1 van Advies CON/2025/45.

14 Zie punt 3.2.1 van Advies CON/2010/62, punt 3.1 van Advies CON/2022/36, punt 3.4 van Advies CON/2023/9, punt 4.2 van Advies CON/2023/26 en punt 4.2 van Advies CON/2023/41.

15 Zie punt 4.2 van Advies CON/2023/35.

16 Zie punt 3.3 van Advies CON/2022/36, punt 4.2 van Advies CON/2023/45 en punt 4.2 van Advies CON/2025/45.

17 Zie punt 3.2 van Advies CON/2023/9, punt 4.3 van Advies CON/2023/26, punt 4.2 van Advies CON/2023/45 en punt 4.2 van Advies CON/2025/45.

financieringsbronnen, zoals kortlopende wholesale financiering. Het vertrouwen op minder stabiele financieringsbronnen kan de kans vergroten dat verstoringen in de reguliere financieringsbronnen van kredietinstellingen hun liquiditeitspositie aantasten. Bovendien kan het beroep op wholesale financiering negatieve gevolgen hebben voor de winstgevendheid van een kredietinstelling[18].

4.5 Voorts kan de bankentaks leiden tot versnippering van het Europese financiële stelsel vanwege de hetereogene aard van dergelijke taksen binnen de bancaire sectoren in verschillende landen. Het risico van dubbele belasting op kredietinstellingen in andere rechtsgebieden waar ook een bijzondere bankentaks wordt geheven kan een andere bron van versnippering zijn[19].

4.6 In het licht van het bovenstaande beveelt de ECB aan een grondige analyse van mogelijke negatieve gevolgen voor de bancaire sector aan het wetsontwerp toe te voegen, waarin wordt onderzocht of de toepassing van het wetsontwerp risico's voor de financiële stabiliteit met zich meebrengt, en met name of het de veerkracht van de bancaire sector kan aantasten en marktverstoring kan veroorzaken[20]. In deze analyse moet een gedetailleerde beschrijving worden gegeven van de specifieke gevolgen van de bankentaks voor de winstgevendheid en de kapitaalbasis van kredietinstellingen op langere termijn, de toegang tot financiering en de verstrekking van nieuwe leningen en concurrentieverhoudingen op de markt, en de mogelijke gevolgen daarvan voor de liquiditeit.

5. Overwegingen in verband met het bedrijfseconomisch toezicht op kredietinstellingen

5.1 De opmerkingen in verband met het bedrijfseconomisch toezicht op kredietinstellingen in Advies CON/2025/45 winnen aan belang gelet op de voorgestelde verhoging van de bankentaks. Dit is met name het geval in de huidige periode van toegenomen geopolitieke instabiliteit, hetgeen rechtstreekse gevolgen heeft voor de lokale economie, met name via de energiekosten.

5.2 De bankentaks is uitsluitend gericht op deposito's van cliënten anders dan kredietinstellingen. De bankentaks benadeelt kredietinstellingen die kritieke financiële diensten aan het publiek verstrekken ten opzichte van andere kredietinstellingen die bijvoorbeeld voornamelijk handelsactiviteiten uitvoeren zonder een grote depositobasis. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de winstgevendheid van een kredietinstelling, of, belangrijker nog, het gebrek daaraan. Dientengevolge is de bankentaks nadelig voor de winstgevendheid, levensvatbaarheid en duurzaamheid van kredietinstellingen, en verergert de moeilijkheden die door kredietinstellingen die nu al verliesgevend of nauwelijks winstgevend zijn, worden ondervonden[21].

5.3 Hoewel het Belgische bankenstelsel momenteel goed gekapitaliseerd is, leiden lagere of geen nettowinsten tot minder of geen potentieel voor winstinhouding, hetgeen belangrijk is voor het behoud van kapitaalposities. Het totale effect op de kapitaalposities van kredietinstellingen zal afhangen van de wijze waarop zij op de extra belastingdruk reageren. Kredietinstellingen kunnen ervoor kiezen de bankentaks te compenseren door de geplande kapitaaluitkeringen te verlagen en

18 Zie punt 4.3 van Advies CON/2023/45, punt 4.4 van Advies CON/2025/41 en punt 4.3 van Advies CON/2025/45.

19 Zie punt 3.4 van Advies CON/2022/36, punt 3.7 van Advies CON/2023/9, punt 4.6 van Advies CON/2023/26, punt 4,5 van Advies CON/2023/45, punt 4.6 van Advies CON/2025/41 en punt 4.4 van Advies CON/2025/45.

20 Zie punt 5 van Advies CON/2025/45.

21 Zie punt 5.1 van Advies CON/2025/45.

zo hun kapitaalpositie te handhaven, of de oorspronkelijke uitkeringsplannen voort te zetten, wat hun kapitaalposities zou aantasten als gevolg van de bankentaks. Dit zou bijgevolg het vermogen van kredietinstellingen om leningen te verstrekken verminderen en ook hun vermogen om de potentiële neerwaartse risico's van een economische neergang op te vangen, aantasten[22].

Dit advies zal worden gepubliceerd op EUR-Lex.

Gedaan te Frankfurt am Main, 30 maart 2026.

[getekend]

De president van de ECB

Christine LAGARDE

22 Zie punt 5.2 van Advies CON/2025/45.